

**Assistans enligt artikel 8 i EU-förordningen nr 261/2004 på grund av inställd flygning.
Fråga om ersättningsresa med buss kan anses utgöra ”likvärdigt transportmedel”.**

Beslut 2017-10-09; 2016-13646

MB begärde att få tillbaka det som han hade betalat för sin flygbiljett (1 098 kr). Han skulle flyga från Sturup till Bromma den 26 december 2016 kl. 17.40, med ankomst kl. 18.45. Flygningen ställdes dock in. Flygbolaget ordnade med busstransport till Stockholm. Han kom fram kl. 04.00 morgonen därpå. En busstransport är inte likvärdig med en flygresa.

Flygbolaget motsatte sig kravet. Avgången från Malmö ställdes in på grund av att en storm slog ut väderradarn på Sturups flygplats. De förseningar detta förde med sig gjorde att flyget inte skulle hinna fram innan Bromma flygplats stängde. För att hjälpa resenärerna ordnade bolaget busstransport till Stockholm. MB åkte med bussen och har därmed inte rätt till återbetalning av kostnaden för biljetten.

Allmänna reklamationsnämnden, i utökad sammansättning, gjorde följande bedömning.

Rättsliga utgångspunkter

I EU-förordning 261/2004¹ finns bestämmelser om ekonomisk kompensation och assistans till flygpassagerare vid nekad ombordstigning samt vid inställda och försenade flygningar. Förordningen syftar till att stärka flygpassagerarnas rättigheter och att öka konsumentskyddet på området.

Enligt artikel 5.1 c) har en flygpassagerare rätt till ekonomisk kompensation om en flygning ställs in, såvida inte passageraren fått information om det inställda flyget viss tid i förväg. Flygbolaget är vidare inte skyldigt att betala kompensation om det kan visa att det inställda flyget berott på extraordinära omständigheter som inte skulle ha kunnat undvikas även om alla rimliga åtgärder hade vidtagits. Det framgår av artikel 5.3.

Vid en inställd flygning ska flygbolaget, oavsett om det förelegat extraordinära omständigheter eller ej, enligt artikel 5.1 erbjuda passageraren assistans enligt vad som närmare följer av bl.a. artikel 8 i förordningen. Av artikel 8 framgår att passageraren ska erbjudas att välja mellan antingen

- a) återbetalning av biljettpriset för den del av eller de delar av resan som inte fullföljts och för den del eller de delar som fullföljts, om flygningen inte längre har något syfte för passageraren,
- b) ombokning till slutdestinationen snarast möjligt och under likvärdiga transportvillkor, eller
- c) ombokning till den slutdestinationen till ett senare datum som passageraren finner lämpligt, under likvärdiga transportvillkor och beroende på platstillgång.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91.

Vid tvist om huruvida passageraren erbjudits assistans ligger bevisbördan enligt nämndens praxis på flygbolaget.

Vad tvisten gäller

Av utredningen framgår att flygningen från Sturup till Bromma den 26 december 2016 ställdes in. MB erbjöds och accepterade transport till Bromma med buss. Tvisten gäller om han trots det har rätt att få tillbaka biljettpriset. Avgörande för den bedömningen är om flygbolaget har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 8 i EU-förordningen, närmare bestämt om bolaget har erbjudit MB återbetalning av biljettpriset eller ombokning till en transport under likvärdiga transportvillkor.

Generellt om begreppet ”likvärdiga transportvillkor”

Den närmare innebörden av uttrycket ”likvärdiga transportvillkor” och om det kan anses innebära transport även med annat transportmedel än flygplan berörs inte närmare i förordningstexten, preambeln (förordningens inledning) eller förordningens förarbeten och har inte heller prövats av EU-domstolen eller i svensk refererad domstolspraxis.

Från nämndens praxis kan nämnas ärende 2007-7183. Ärendet gällde en flygresa mellan Kalmar och Stockholm som ställdes in. Resenärerna erbjöds men tackade nej till transport med buss. I stället ordnade de på egen hand transport med flyg och hyrbil. Nämnden ansåg att flygbolaget inte hade erbjudit ombokning under likvärdiga transportvillkor när den inställda flygningen ersatts med bussresa. Resenärerna hade därför rätt till ersättning för merkostnaden som uppstått på grund av den alternativa transporten. Nämnden uttalade att det förhållandet att flygbolaget saknat flygkapacitet för att på egen hand ombesörja ersättningstransporten inte hade frångått resenärerna rätten till ombokning under likvärdiga transportvillkor och att ombokning i så fall fick göras med annan transportör.

I EU-kommissionens icke bindande vägledning om tillämpningen av EU-förordningen² framhålls det att frågan huruvida transportvillkoren är likvärdiga kan bero på flera faktorer och att det får avgöras från fall till fall. I vägledningen lämnas det en rad rekommendationer om vad som kan anses vara god praxis. Det sägs bl.a. att vid användning av ett annat flygbolag eller ett annat transportmedel för den del av resan som inte fullföljts som planerat bör den totala restiden om möjligt ligga så nära den tidtabellsenliga restiden för den ursprungliga resan som är möjligt och rimligt.

Nämnden konstaterar att förordningens ordalydelse visserligen inte utesluter att en ersättningstransport med annat transportmedel än flyg, såsom buss, tåg, bil eller fartyg, kan anses ske under likvärdiga transportvillkor, något som också synes ha förutsatts i kommissionens vägledning och den juridiska litteraturen. Mot bakgrund av förordningens syfte bör dock enligt nämndens mening som huvudregel gälla att ett erbjudande om

² Kommissionens tillkännagivande med tolkningsriktlinjer till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och till rådets förordning (EG) nr 2027/97 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar vid olyckor, ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 889/2002.

ersättningstransport, för att över huvud taget kunna anses ske under likvärdiga transportvillkor, måste avse transport med flygplan. Som nämnden framhållit tidigare kan detta ske i egen regi eller, om detta inte är möjligt, med anlitan­de av ett annat flygbolag. Undantag från denna huvudregel är dock tänkbara, företrädesvis vid mycket korta flygningar där tidsskillnaden för resenären inte blir så stor genom att transporten utförs med annat transportmedel än flyg. En transport med buss skiljer sig många gånger även åt från flygtransport genom ett mer begränsat serviceutbud under resan. Även andra komfortskillnader kan förekomma.

Har MB erbjudits transport under likvärdiga villkor?

I detta fall är det fråga om en resa mellan Sturup och Bromma som normalt tar omkring en timme med flyg. Den erbjudna transporten med buss tog däremot omkring åtta timmar och hade en ankomsttid kl. 4 på morgonen. Mot den bakgrunden kan det inte komma ifråga att betrakta den erbjudna busstransporten som en transport under likvärdiga transportvillkor i den mening som avses i EU-förordningen. Flygbolaget har följaktligen inte lämnat den valmöjlighet som föreskrivs i artikel 8 i förordningen. Att MB valt att följa med bussen till Stockholm innebär inte att han avstått från sina rättigheter enligt förordningen. Vid sådana förhållanden har han rätt att nu göra gällande sin rätt till återbetalning av biljettpriset. Om beloppet råder inte tvist. Kravet ska bifallas.